

Nr 107.

Av herr **Viklund m. fl.**, om anslag för bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning m. m.

Under punkten 152 i åttonde huvudtiteln av Kungl. Maj:ts statsverksproposition har statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet föreslagit, att till bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning under budgetåret 1940/41 måtte av riksdagen anvisas ett reservationsanslag av 400,000 kronor. Därest riksdagen skulle besluta i enlighet med ecklesiastikministerns förslag, komme sålunda statens anslag för detta ändamål att med 100,000 kronor understiga motsvarande anslag för innevarande budgetår. För verksamheten under nu löpande finansår har sökts statsbidrag till ett belopp av något mer än 700,000 kronor. Och enligt den till 1939 års urtima riksdag avlåtna propositionen angående åtgärder för begränsning av statsutgifterna under budgetåret 1939/40 förutsattes, att någon minskning av ifrågavarande statsbidragsverksamhet för sagda budgetår icke borde ske. Denna Kungl. Maj:ts mening delades också av riksdagen. Beträffande anslagsbehovet för nästkommande budgetår har också skolöverstyrelsen hemställt om oförändrad medelsanvisning.

Att statsmakterna under rådande förhållanden äro nödsakade att nedskära sin bidragsverksamhet på olika områden, ter sig för var och en helt naturligt. Men trots insikten om nödvändigheten härav torde det kunna sägas, att besparingsåtgärder, som i detta fall föreslagits, röra ett synnerligen ömtåligt område. Sedan numera erfarenhet allmänt vunnits angående skolbarnsbespisningens betydelse, råder bland såväl föräldrar som lärare och läkare en odelad mening, att statsmakterna genom bidrag till denna verksamhet möjliggjort en av de allra värdefullaste sociala åtgärder. Den måltid av närande och varm mat, som genom skolbarnsbespisningen under en längre sammanhängande tid kunnat beredas skolpliktiga från barnrika familjer med knappa inkomstförhållanden samt barn med långa skolvägar, har nämligen haft den största betydelse för både resultatet av barnens skolarbete och deras hälsotillstånd. Samtidigt har verksamheten givetvis inneburit en värdefull och behövlig ekonomisk hjälp för hemmen, där försörjningsfrågan vållar bekymmer, liksom också mödrarna härigenom beretts en icke ringa lättnad i sitt arbete och sina omsorger.

Under nu rådande förhållanden torde det även kunna förutsättas, att behovet av här berörda verksamhet blir större under den kommande tiden. Då det är ganska sannolikt, att den inträdda krisen kommer att medföra avsevärda rubbningar på arbetsmarknaden samt förorsaka rätt väsentliga prisstegringar å livsförnödenheter, medför detta att förhållandena avsevärt försvåras för betydande folkgrupper, vilka redan förut ha det bekymmersamt. Kommer likaså läget att i fortsättningen kräva även familjeförsör-

jarens närvaro vid landets försvarsanstalter, förorsakar givetvis också detta, att behovet av den värdefulla och folkvårdande hjälpform, som skolbarnsbespisningen innebär, blir ännu större.

Ett förhållande som i detta sammanhang även måste beröras är den olägenhet, som vållas skoldistriktet, på grund av att fördelningen av statsbidrag till skolbarnsbespisningsverksamheten vanligen sker vid så sen tidpunkt. I kommuner, som tyngas av hårt skattetryck och som befinna sig i ekonomiskt svårt läge, är det ofta omöjligt att taga ståndpunkt till frågan om skolbarnsbespisningens ordnande, förrän visshet har erhållits, att statsbidrag beviljats för ändamålet. När fördelningen av statsbidraget då sker först vid årsskiftet, har hela höstterminen hunnit förflyta. Det kan då inträffa, att kommuner med hänsyn till det trängande anslagsbehovet tilldelas ett så stort belopp, att detta inte hinner nyttiggöras under återstående vårtermin utan en del av anslaget måste återlämnas. Att kommuner — och det gäller de som ha det svårast ekonomiskt — på detta sätt skola åsamkas olägenheter, torde emellertid inte ha varit statsmakternas mening.

Det vore därför önskvärt, om fördelningen av statsbidraget för här berörda ändamål kunde ske så tidigt, att kommunerna redan vid läsårets början erhöle kännedom om statsbidragets storlek och sedan kunde med klarhet om ekonomiska förutsättningar förlägga bespisningsverksamheten till den tid av läsåret, som är mest ändamålsenlig. I vissa trakter, såsom i skogsbygdskommunerna, där försörjningsmöjligheterna kunna vara mest bekymmersamma under senhösten, kan det för skoldistriktet vara lämpligt att ordna skolbarnsbespisning även under någon del av höstterminen.

Med återopande av det sålunda anförda vilja vi hemställa,

att riksdagen måtte till bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning för budgetåret 1940/41 anvisa ett oförändrat reservationsanslag av 500,000 kronor samt

att riksdagen anhåller hos Kungl. Maj:t att fördelningen av statsbidrag till förevarande verksamhet måtte företagas vid sådan tidpunkt, att kommunerna äga kännedom om fördelningen i fråga, när skolornas läsår taga sin början.

Stockholm den 23 januari 1940.

K. G. Viklund.

Uddo R. Jacobson.

E. W. Norén.